

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžo/36/2012
Identifikačné číslo spisu:	1011200364
Dátum vydania rozhodnutia:	18.09.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Ida Hanzelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:1011200364.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Slovenský plynárenský priemysel, a.s., so sídlom Mlynské Nivy 44/a, Bratislava, IČO: 35 815 256, zastúpeného: Advokátskou kanceláriou DEDÁK & Partners, s.r.o., so sídlom Mlynské Nivy 45, Bratislava, proti žalovanej: Rada pre reguláciu, so sídlom Bajkalská 27, Bratislava, zastúpenej: JUDr. Milošom Kvasňovským, advokátom, Mestská 2/A, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 09/14065/10/RpR zo dňa 21. decembra 2010 spolu s rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0005/2010/P-ZK, zo dňa 18. augusta 2010, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/38/2011-197 zo dňa 28. mája 2012 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/38/2011-197 zo dňa 28. mája 2012 p o t v r d z u j e .

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), podaný v konaní o žalobe smerujúcej proti rozhodnutiu žalovanej, ktorým bolo zastavené konanie vo veci odvolania žalobcu proti prvostupňovému rozhodnutiu Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, ktorým bolo cenové konanie zastavené.

Svojím procesným návrhom žiadal žalobca prerušiť konanie a podať návrh Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) na začatie konania o súlade čl. I § 1 zákona č. 429/2008 Z. z. o podávaní cenových návrhov obchodných spoločností a o zmene a doplnení zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov v znení účinnom do 30. apríla 2011 (ďalej len „čl. I zákona č. 429/2008 Z. z.“) s čl. 1 ods. 1, čl. 20 ods. 1, 3 a 4 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“).

Krajský súd v odôvodnení uznesenia poukázal na ustanovenie § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. a uviedol, že ustanovenie § 109 O.s.p. upravuje jednak prekážky konania zapríčínujúce obligatórny postup konajúceho

súdu v podobe prerušenia konania (§ 109 ods. 1 O.s.p.) a jednak prekážky, vyskytnutie ktorých dáva súdu možnosť konanie prerušiť (§ 109 ods. 2 O.s.p.). Prerušenie konania prichádza do úvahy vtedy, ak počas konania nastane prekážka postupu konania, ktorá je v zásade odstrániteľná procesným postupom súdu. V istých prípadoch tak súd musí konanie prerušiť, v iných prípadoch buď konanie preruší, alebo urobí iné vhodné opatrenia na bezprietahové odstránenie vady konania.

Ústavný súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 53/2010 k povinnosti všeobecného súdu prerušiť konanie podľa § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. uviedol, že k porušeniu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne rozhodnutie v danom prípade môže dôjsť len v prípade, ak všeobecným súdom zvolený procesný postup (neakceptovanie návrhu sťažovateľa podľa § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p.) dosiahne takú intenzitu, ktorá ovplyvní rozhodnutie vo veci samej.

Ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 269/09 uviedol, že všeobecný súd je povinný vždy dbať na to, aby rozhodoval na základe ústavne súladnej normy, k čomu mu slúži spravidla ústavne konformný výklad, ale niekedy aj ultimatívna možnosť podať návrh na preskúmanie súladnosti právnej normy ústavným súdom. Ak však účastník konania odôvodneným spôsobom podnieti, aby všeobecný súd podal návrh ústavnému súdu na preskúmanie zákonnosti súladu aplikovanej normy s ústavou, má všeobecný súd v zásade tieto možnosti: buď vykoná ústavne konformný výklad právnej normy, alebo vysvetlí, prečo považuje bez ďalšieho právnu normu za ústavne súladnú, alebo sa stotožní s návrhom účastníka a podá vec ústavnému súdu. V tomto zmysle nemožno pod domnienkou (čl. 144 ods. 1 ústavy) či pod dospením k záveru (§ 109 ods. 1 písm. b) O.s.p.) rozumieť úplne voľnú úvahu súdu.

Z ústavy ako priamo záväzného a aplikovateľného práva vyplýva subjektívne právo účastníka na rozhodnutie, ktoré je v súlade s ústavou, resp. na rozhodnutie vychádzajúce z ústavne súladnej normy, na súdnu ochranu jeho základných práv a slobôd, nie však automatické subjektívne právo na podanie návrhu na ústavnom súde. Všeobecný súd je povinný korektne sa vysporiadať s uvedeným podnetom jedným z troch označených spôsobov tak z hľadiska hmotných základných práv, ako aj z hľadiska riadneho odôvodnenia vyžadovaného právom na súdnu ochranu.

Krajský súd na základe vyššie uvedeného rozhodol, že konanie nepreruší podľa § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p., nakoľko prerušenie konania z tohto dôvodu závisí výslovne od záveru súdu prejednávajúceho vec o nesúlade všeobecne záväzného právneho predpisu s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, a názor účastníka konania je v tomto smere irelevantný. Krajský súd sa s podnetom žalobcu vysporiadal tak, že ako všeobecný súd vykoná ústavne konformný výklad právnej normy, prípadne vysvetlí, prečo považuje bez ďalšieho právnu normu za ústavne súladnú. Môže tak pritom urobiť v rozhodnutí vo veci samej alebo pred rozhodnutím ako výsledok svojej úvahy (záverov).

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalobca, žiadajúc napadnuté uznesenie zmeniť a konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. z dôvodov uvedených v návrhu žalobcu z 27. apríla 2012.

Žalobca v odvolaní k možnosti ústavne konformného výkladu čl. I zákona č. 429/2008 Z. z. (pomenúvaného žalobcom ako „Lex SPP“, ktorú terminológiu odvolací súd v záujme autenticity opisu obsahu žalobcovho podania na príslušných miestach zachováva - poznámka odvolacieho súdu) uviedol, že nie v každom prípade je možné napraviť namietaný nesúlad ústavne konformným výkladom aplikovanej právnej normy. Všeobecný súd musí pri výbere relevantného postupu v otázke súladnosti právnej normy vždy zohľadniť predovšetkým špecifiká individuálneho prípadu, najmä či je vôbec možné ústavne konformnou interpretáciou preklenúť namietaný nesúlad označenej právnej normy.

Žalobca poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 21/2008 z 23. septembra 2009, v ktorom ústavný súd vymedzil možnosť ústavne konformného výkladu právnej normy v konaní o súlade právnych predpisov, ako aj na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 212/06 z 28. júna 2006.

Vo svetle citovaných rozhodnutí ústavného súdu mal žalobca za to, že možnosť aplikovať ústavne konformný výklad dotknutého ustanovenia „Lex SPP“ s ústavou s ohľadom na jeho znenie a namietané dôvody nesúlady s normami vyššej právnej sily je mimoriadne obtiažna a diskutabilná. Závažnosť a intenzita rozporu namietaných ustanovení „Lex SPP“ s ústavou skôr svedčia záveru, že vykonať výklad spôsobilý v plnej miere zaručiť ochranu označených základných práv žalobcu možné nie je. So zreteľom

na znenie a normatívny obsah napádaného ustanovenia „Lex SPP“ v spojení s dôvodmi jeho ústavnej nekonformnosti je ťažko predstaviteľné, že v posudzovanom prípade bude možné takýto postup uplatniť za súčasného rešpektovania medzi takéhoto výkladu.

K možnosti, že krajský súd zdôvodní v rozhodnutí vo veci samej, prečo považuje Lex SPP za ústavne súladnú normu, žalobca zdôraznil, že z dôvodov uvedených v návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. žalobca nepovažuje alternatívu ďalšieho postupu súdu spočívajúcu v zdôvodnení súladnosti čl. I „Lex SPP“ za reálne možnú. Miera rozporu čl. I „Lex SPP“ s ústavou a dodatkovým protokolom je podľa žalobcu natoľko zjavná, že táto súdom naznačená možnosť riešenia namietaného nesúladu nie je v tomto konaní uplatniteľná.

Žalobca považuje za pravdepodobné, že meritórne rozhodnutie založí právo účastníkov podať voči nemu odvolanie, pričom aplikácia „Lex SPP“ môže byť relevantným odvolacím dôvodom. Vzhľadom k závažnosti zásahu do práv žalobcu spôsobeného „Lex SPP“ by preto podľa žalobcu z pohľadu hospodárnosti ďalšieho konania bolo účelné, aby sa všeobecný súd pokúsil o definitívne vyriešenie otázky súladnosti „Lex SPP“ v najskoršom možnom štádiu konania spôsobom, ktorý bude musieť byť rešpektovaný aj v ďalších štádiách konania.

V súčasnosti sú na krajskom súde vedené na obdobnom skutkovom a právnom základe viaceré konania medzi rovnakými účastníkmi. Rozhodnutie ústavného súdu podľa čl. 125 ústavy by bolo aplikovateľné na všetky tieto konania. Ak by súd zvolil cestu ústavne konformného výkladu „Lex SPP“ a jeho aplikácie v danom prípade, išlo by o postup uplatniteľný iba v tomto konaní. Je otázka, či by v súlade s § 159 ods. 2 O.s.p. bolo možné požadovať rovnaký výklad namietaného ustanovenia „Lex SPP“ aj od iných senátov krajského súdu. V záujme dosiahnutia právnej istoty je preto podľa žalobcu namieste postupovať v súlade s ustanovením § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p., čo ďalej prispeje aj k hospodárnosti tohto i ďalších súvisiacich konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len „odvolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia a v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p., preto odkazuje na dôvody v ňom uvedené, ktoré dopĺňa na zdôraznenie správnosti ďalšími dôvodmi.

Podľa čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy ústavný súd začne konanie, ak podá návrh súd.

Podľa čl. 144 ods. 2 ústavy ak sa súd domnieva, že iný všeobecne záväzný právny predpis, jeho časť alebo jeho jednotlivé ustanovenie, ktoré sa týka prejednávanej veci, odporuje ústave, ústavnému zákonu, medzinárodnej zmluve podľa čl. 7 ods. 5 alebo zákonu, konanie preruší a podá návrh na začatie konania na základe čl. 125 ods. 1. Právny názor ústavného súdu obsiahnutý v rozhodnutí je pre súd záväzný.

Podľa § 18 ods. 1 písm. d) zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov ústavný súd začne konanie, ak návrh podá súd, v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou.

Podľa § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. súd konanie preruší, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Rovnako postupuje, ak tu pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v takom prípade postúpi návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska.

Podľa čl. I § 1 zákona č. 429/2008 Z. z. v znení účinnom do 30. apríla 2011 obchodná spoločnosť môže podať návrh ceny podľa osobitného predpisu 1) a iné návrhy v cenovom konaní Úradu pre reguláciu sieťových odvetví iba na základe uznesenia valného zhromaždenia 2).

Poznámka pod čiarou k odkazu 1 zákona č. 429/2008 Z. z. odkazuje na § 14 ods. 1 zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Poznámka pod čiarou k odkazu 2 zákona č. 429/2008 Z. z. odkazuje na § 125 ods. 1 písm. k) a § 187 ods. 1 písm. k) Obchodného zákonníka.

Aktívne legitimovaným subjektom na podanie návrhu ústavnému súdu na začatie konania podľa čl. 125 ústavy je všeobecný súd, ak má pochybnosť o súlade právneho predpisu, ktorý má pri rozhodovaní použiť, s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Účastníkovi konania pred všeobecným súdom (fyzická alebo právnická osoba) nepatrí aktívna legitimácia v konaní o abstraktnej kontrole ústavnosti a ak sa aj domnieva, že nesúlad právnych predpisov rôznej právnej sily existuje, nemá k ústavnému súdu priamy prístup.

Ústavný súd judikoval, že pochybnosť o tom, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, musí mať konajúci súd. Na podanie návrhu ústavnému súdu za účelom začatia konania o súlade právnych predpisov nemá vplyv skutočnosť, že takúto pochybnosť prejavil účastník konania. Predloženie návrhu na preskúmanie súladu právneho predpisu s ústavou alebo medzinárodnými dohovormi je teda činnosť súdu, ktorý návrh podáva, a predseda senátu, ktorý návrh predložil, musí prijať osobné (vnútorné) presvedčenie, že je nutné takýto návrh predložiť ústavnému súdu. Ide teda o osobné presvedčenie sudcu a nie presvedčenie účastníka konania, ktorému by predseda senátu „robil poštára“ s ústavným súdom. (Uznesenie ústavného súdu, sp. zn. III. ÚS 99/08, z 1. apríla 2008, tiež uznesenie ústavného súdu, sp. zn. II. ÚS 420/2010, zo 6. októbra 2010)

Odvolací súd poznamenáva, že uznesenie krajského súdu o zamietnutí návrhu žalobcu na prerušenie konania a podanie návrhu ústavnému súdu na začatie konania o súlade právnych predpisov je procesným rozhodnutím, v ktorom sa krajský súd zaoberal s procesným návrhom žalobcu a vyslovil sa o nasledujúcom postupe v konaní. Svoj utvorený predbežný právny názor krajský súd v napadnutom uznesení bližšie nerozvinol, čo ani nebolo v tomto štádiu konania jeho povinnosťou.

Vzhľadom na uvedené, so zreteľom na zásadu dvojinstančnosti konania o žalobe proti rozhodnutiu správneho orgánu podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. (ktorá platí bezvýnimčne v prípade zamietnutia žaloby v zmysle § 250ja ods. 1 O.s.p.), odvolací súd by považoval za predčasné a nezodpovedajúce povahe napadnutého uznesenia podrobne vecne sa zaoberať pri jeho preskúmaní argumentáciou žalobcu, ktorou podáva ním chápanú právnu kvalifikáciu veci. Otázka, či je možnosť ústavne konformného výkladu ustanovenia čl. I zákona č. 429/2008 Z. z. „diskutabilná“ či „ťažko predstaviteľná“, ako tvrdí žalobca vo svojom odvolaní, zostáva aj pre odvolací súd zatiaľ len v rovine domnienok o tom, ako bude predmetné ustanovenie interpretovať krajský súd. Odvolací súd nepokladá za potrebné ani vhodné vopred si domýšľať nevyslovené právne závery krajského súdu.

Na základe toho odvolací súd sám v tomto štádiu konania ešte predchádzajúcom vydaniu meritórneho prvostupňového rozhodnutia krajského súdu nepristúpil k podrobnému právnemu posudzovaniu veci z hľadiska jej ústavnej súladnosti. Zásada hospodárnosti, ktorou argumentuje žalobca, nemôže ísť na úkor iných zásad súdneho konania, vrátane zásady dvojinstančnosti, a už vôbec nie na úkor zákonnosti procesného postupu v konaní.

Povinnosťou krajského súdu bude riadne sa vysporiadať v odôvodnení budúceho rozhodnutia vo veci samej s argumentáciou žalobcu, so žalobnými dôvodmi vrátane namietaného nesúladu čl. I zákona č. 429/2008 Z. z. s označenými článkami ústavy a dodatkového protokolu. Napokon pri možnom neúspechu v konaní bude žalobcovi patriť právo podať odvolanie proti rozsudku krajského súdu (§ 250ja ods. 1 O.s.p.), ktoré bude môcť odôvodniť tiež svojím presvedčením o nesprávnom právnom posúdení veci krajským súdom (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.).

Odvolací súd dáva krajskému súdu do pozornosti, že ešte pred vyhlásením rozsudku môže účastníkom naznačiť predbežné právne posúdenie veci v zmysle § 100 ods. 1 vety tretej O.s.p. v spojitosti s § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p., ktorý postup by v okolnostiach prejednávanej veci mohol mať svoje opodstatnenie vzhľadom na umožnenie účastníkom relevantne argumentovať až po rozhodnutie vo veci so znalosťou základných úvah súdu.

Na záver najvyšší súd dodáva, že uznesenie krajského súdu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania v spojení s uznesením odvolacieho súdu nebude predstavovať prekážku veci právoplatne rozhodnutej v prípade, ak by súd počas ďalšieho priebehu konania dospel k záveru o nesúlade čl. I zákona č. 429/2008 Z. z. s ústavou či medzinárodnou zmluvou. O „totožnosť vecí“ na tento účel totiž ide iba v prípade zachovania vnútorného presvedčenia súdu o neexistencii potreby prerušiť konanie podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p., ktoré tu bolo v čase rozhodovania o zodpovedajúcom návrhu žalobcu.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok **n i e j e** prípustný.